

Expunere de motive

Prezenta inițiativă legislativă urmărește crearea unui cadru legal echitabil și previzibil pentru doctoranzii și cadrele didactice care se află în concediu pentru creșterea copilului, în conformitate cu legislația muncii și cu drepturile parentale garantate la nivel național și european.

În forma sa actuală, legislația privind studiile universitare de doctorat, precum și reglementările referitoare la obținerea gradelor didactice II și I, nu conțin prevederi exprese referitoare la suspendarea și prelungirea de drept a duratei studiilor sau la menținerea eligibilității pentru susținerea examenelor de carieră în cazul în care beneficiarii acestor forme de pregătire profesională intră în concediu legal pentru creșterea copilului. Lipsa acestor reglementări poate duce la pierderea unor drepturi dobândite anterior, la exmatriculare sau la excluderea nejustificată de la examene, ceea ce reprezintă o formă de discriminare indirectă, cu impact deosebit asupra cadrelor didactice de sex feminin.

La momentul actual, în cazul în care studentul-doctorand sau cadrul didactic care vrea să obțină gradul didactic II sau I, a început deja procesul, inspecție la clasă,

Pentru remedierea acestei situații, este necesară instituirea unei prevederi legale clare care să reglementeze suspendarea de drept a programului de doctorat pe durata concediului pentru creșterea copilului, cu prelungirea automată a perioadei de studii corespunzătoare perioadei de suspendare. Totodată, este necesară recunoașterea perioadei concediului ca vechime în învățământ în scopul calculării duratei necesare pentru înscrierea la examenele de obținere a gradelor didactice, precum și garantarea posibilității susținerii acestor examene la prima sesiune organizată după reluarea activității, fără pierderea drepturilor obținute anterior. Această măsură trebuie să fie aplicabilă inclusiv în cazul concediilor succesive pentru creșterea copilului, indiferent de numărul nașterilor survenite în perioada studiilor sau a activității didactice.

În prezent, cadrele didactice feminine aflate în pragul susținerii examenelor de avansare profesională se confruntă cu un dezavantaj evident față de colegii lor de gen masculin. Este profund inechitabil ca eforturile susținute, atât financiare, cât și intelectuale, realizate în anii anteriori în vederea avansării în carieră, să fie anulate doar pentru că persoana în cauză a ales firesc să întemeieze o familie și să beneficieze de dreptul legal la concediul pentru creșterea copilului.

Prezența mamei în primii ani de viață ai copilului este esențială pentru dezvoltarea sa armonioasă, emoțională, socială și cognitivă. Această perioadă timpurie este una decisivă pentru formarea atașamentului securizant, pentru dezvoltarea capacității de autoreglare emoțională și pentru construirea unei stime de sine sănătoase. Lipsa sprijinului legislativ în această etapă vulnerabilă determină multe femei să amâne momentul maternității de teama pierderii unor drepturi academice și profesionale, ceea ce poate conduce la dificultăți de fertilitate cauzate de vârsta avansată.

Într-un context social și demografic care încurajează natalitatea și reconcilierea vieții de familie cu cea profesională, este esențial ca legislația educațională să se armonizeze cu legislația muncii, oferind protecții reale și eficace pentru doctoranzi și cadrele didactice care aleg să devină părinți. În absența unor astfel de reglementări, persoanele vizate sunt puse în fața unei alegeri nedrepte între evoluția profesională și viața de familie, două componente care ar trebui să poată coexista în mod natural și echilibrat.

În conformitate cu O.U.G. nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor și Codul muncii, persoanele aflate în concediu legal beneficiază de suspendarea raporturilor juridice cu instituția angajatoare sau cu entitatea de studii, fără afectarea drepturilor pe termen lung. De asemenea, jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene interzice orice formă de tratament discriminatoriu pe criterii de maternitate sau responsabilități familiale. Cu toate acestea, în lipsa unei reglementări exprese în legile educației, doctoranzii și cadrele didactice aflate în concediu pentru creșterea copilului pot fi nedreptățiți în mod semnificativ, fiind expuse riscului pierderii statutului de doctorand sau al blocării evoluției în carieră.

În acest context, se impune completarea cadrului legal în domeniul educației, prin modificarea și completarea Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și a Legii învățământului superior, astfel încât să fie reglementată expres suspendarea și prelungirea de drept a duratei programului de doctorat, respectiv recunoașterea perioadei concediului pentru creșterea copilului în calculul vechimii pentru înscrierea la examenele pentru gradele didactice II și I. De asemenea, este esențială garantarea dreptului de a susține aceste examene la prima sesiune organizată după reluarea activității, fără pierderea drepturilor câștigate anterior.

Propunerea legislativă supusă dezbaterii răspunde acestei necesități stringente și aduce cadrul normativ în acord cu realitățile sociale, cu standardele europene și cu principiile fundamentale ale egalității de șanse, ale protecției maternității și ale susținerii parcursului profesional în educație și cercetare.

INIȚIATOR,

Kántor Boglárka
Deputat UDMR